

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 3 september 2020*

”Begäran om förhandsavgörande – Civilrättsligt samarbete – Förordning (EU) nr 1215/2012 – Artikel 1.1 – Tillämpningsområde – Privaträttens område – Domstols behörighet – Exklusiv behörighet – Artikel 24 led 5 – Talan som avser verkställighet av domar – Talan väckt av en internationell organisation grundad på immunitet mot verkställighet med yrkande om hävande av kvarstad och om förbud mot ny kvarstad”

I mål C-186/19,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Hoge Raad der Nederlanden (Nederländernas högsta domstol) genom beslut av den 22 februari 2019, som inkom till domstolen den 26 februari 2019, i målet

Supreme Site Services GmbH,

Supreme Fuels GmbH & Co KG,

Supreme Fuels Trading Fze

mot

Supreme Headquarters Allied Powers Europe,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-C. Bonichot samt domarna M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader (referent) och N. Jääskinen,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitiesekreterare: förste handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 12 december 2019,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Supreme Fuels Trading FZE, Supreme Fuels GmbH & Co KG, Supreme Site Services GmbH, genom J. van de Velden, G. van der Bend och B. Korthals Altes-van Dijk, advocaten,

* Rättegångsspråk: nederländska.

- Supreme Headquarters Allied Powers Europe, genom G. den Dekker, advocaat, samt D. Waelbroeck, D. Slater och I. Antypas, avocats,
  - Nederländernas regering, genom M.K. Bulterman, M.A.M. de Ree och J. Hoogveld, samtliga i egenskap av ombud,
  - Belgiens regering, genom C. Pochet, C. Van Lul och J.-C. Halleux, samtliga i egenskap av ombud,
  - Greklands regering, genom V. Karra, S. Papaioannou och S. Charitaki, samtliga i egenskap av ombud,
  - Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av A. Grumetto, avvocato dello Stato,
  - Österrikes regering, genom J. Schmoll och F. Koppensteiner, båda i egenskap av ombud,
  - Europeiska kommissionen, genom R. Troosters och M. Heller, båda i egenskap av ombud,
- och efter att den 2 april 2020 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 1.1 och 24 led 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 2012, s. 1).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan, å ena sidan, Supreme Site Services GmbH (Schweiz), Supreme Fuels GmbH & Co KG (Tyskland) och Supreme Fuels Trading Fze (Förenade Arabemiraten) (nedan gemensamt kallade Supreme) och, å andra sidan, Supreme Headquarters Allied Powers Europe (Belgien) (nedan kallat Shape) angående hävande av en kvarstad.

Tillämpliga bestämmelser

Internationell rätt

- 3 I artikel I a i protokollet om status för internationella militära högkvarter upprättade med stöd av Nordatlantiska fördraget, undertecknat i Paris den 28 augusti 1952 (nedan kallat Parisprotokollet), föreskrivs följande:

”*avtalet*: det avtal som undertecknades i London den 19 juni 1951 av parterna i Nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor.”
- 4 I artikel XI i Parisprotokollet föreskrivs följande:

”1. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel VIII i avtalet, får ett överhögkvarter delta i rättsliga förfaranden som käreande eller svarande. Den mottagande staten och överhögkvarteret, eller underordnade allierade högkvarter som har dess tillstånd, får komma överens om att den mottagande staten ska handla för överhögkvarterets räkning i rättsliga förfaranden i vilka högkvarteret är part inför domstol i den mottagande staten.

2. Exekutiva förfaranden och åtgärder som syftar till beslag eller beläggande med kvarstad av ett högkvarters egendom eller tillgångar får inte vidtas mot ett allierat högkvarter, förutom för de syften som avses i artikel VII.6 a och artikel XIII i avtalet.”

Unionsrätt

- 5 I skälen 10, 34 och 36 i förordning nr 1215/2012 anges följande:

”(10) Tillämpningsområdet för denna förordning bör täcka de väsentliga delarna av privaträtten utom vissa väl definierade delar ...

...

(34) Kontinuiteten mellan 1968 års [konvention av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32)], [rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1)] och denna förordning bör säkerställas, och övergångsbestämmelser bör därför införas. Likaså måste kontinuitet råda när det gäller Europeiska unionens domstols tolkning av bestämmelserna i 1968 års [konvention] och de förordningar som ersätter den.

...

(36) Utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter enligt fördragen bör denna förordning inte påverka tillämpningen av de bilaterala konventioner och avtal mellan ett tredjeland och en medlemsstat som ingicks före ikraftträdandet av förordning (EG) nr 44/2001 och som gäller frågor som regleras i denna förordning.”

- 6 Artikel 1.1 i förordningen föreskriver följande:

”Denna förordning är tillämplig på privaträttens område, oberoende av vilket slag av domstol det är fråga om. Den omfattar i synnerhet inte skattefrågor, tullfrågor eller förvaltningsrättsliga frågor eller statens ansvar för handlingar eller underlåtenhet vid utövandet av offentliga maktbefogenheter (*acta jure imperii*).”

- 7 Artikel 4.1 i samma förordning stadgar följande:

”Om inte annat föreskrivs i denna förordning, ska talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas vid domstol i den medlemsstaten, oberoende av i vilken stat han eller hon har medborgarskap.”

- 8 Enligt artikel 24 led 5 i förordning nr 1215/2012 gäller följande:

”Följande domstolar i en medlemsstat ska, oberoende av var parterna har hemvist, ha exklusiv behörighet:

...

5. Om talan avser verkställighet av domar, domstolarna i den medlemsstat där domen har verkställts eller ska verkställas.”

9 Artikel 35 i denna förordning föreskriver följande:

”Interimistiska åtgärder, inbegripet säkerhetsåtgärder, som kan vidtas enligt lagen i en medlemsstat, får begäras hos domstolarna i den medlemsstaten, även om en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva målet i sak.”

10 I artikel 73.3 i förordningen anges följande:

”Denna förordning ska inte påverka tillämpningen av bilaterala konventioner och avtal mellan ett tredjeland och en medlemsstat som har ingåtts före ikraftträdandet av förordning (EG) nr 44/2001 och som gäller frågor som regleras i den här förordningen.”

Nederländsk rätt

11 Artikel 700 i *Nederlandse Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering* (den nederländska civilprocesslagen) (nedan kallad *civilprocesslagen*) föreskriver följande:

”1) Kvarstad beviljas av den domstol som har behörighet att besluta om interimistiska åtgärder inom den domkrets där något av egendomen befinner sig eller, om kvarstaden inte avser egendom, den domstol inom vars domkrets gäldenären eller den person eller någon av de personer i fråga om vilken kvarstaden verkställs har hemvist.

2) Kvarstad begärs genom en ansökan där typen av beslag ska anges liksom arten av den rättighet som sökanden åberopar och, för det fall denna rätt är en penningfordran, även beloppet eller, om detta ännu inte har fastställts, dess högsta belopp, med förbehåll för de särskilda villkor som uppställs i lag för den typ av beslag som är i fråga. Domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder ska meddela sitt beslut efter en summarisk prövning. ...

...”

12 Artikel 705.1 i *civilprocesslagen* föreskriver följande:

”Den domstol med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder som har beviljat kvarstad kan genom interimistiska åtgärder upphäva denna på begäran av varje berörd part utan att detta påverkar den behörighet som tillkommer de allmänna domstolarna.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

13 Shape är en internationell organisation som enligt Parisprotokollet har sitt säte i Mons (Belgien). Ett regionalt högkvarter, *Allied Joint Force Command Brunssum* (nedan kallat *JFCB*), vilket är underställt Shape, har upprättats i Brunssum (Nederländerna).

14 Genom resolution av den 20 december 2001 godkände Förenta nationernas säkerhetsråd inrättandet av den internationella styrkan för säkerhetsbistånd (nedan kallad *Isaf*) i syfte att stärka säkerheten i Afghanistan.

15 Nordatlantiska fördragsorganisationen (nedan kallad *Nato*) åtog sig från den 11 augusti 2003 den strategiska ledningen samt organisationen och samordningen av *Isaf*.

- 16 Som framgår av de handlingar som ingetts till domstolen har Supreme på grundval av de två ”allmänna uppdragsavtalen” (Basic Ordering Agreements) (nedan kallade BOA), vilka undertecknades den 1 februari 2006 respektive den 15 mars 2007, levererat bränsle till Shape för Isafs uppdrag i Afghanistan. BOA löpte ut den 30 november 2014.
- 17 För att säkerställa betalningen av samtliga kostnader som följde av dessa avtal undertecknade JFCB och Supreme i november 2013 ett spärravtal, inom ramen för vilket Supreme även utsågs till ”leverantör”.
- 18 I det avtalet angavs följande:

”Ingress

...

B. När avtalen löper ut kan vissa justeringar, obetalda fakturor eller senare tillkomna kostnader ... betalas till Supreme av godkända Nato-kunder ..., och belopp som ska betalas på grund av att för höga belopp har mottagits kommer att fortsätta att betalas och återkrävas av Nato och de godkända Nato-kunderna.

C. Parterna är införstådda med att betalningen av eventuella avtalsenliga avgifter vid utgången av BOA kommer att omfattas av begränsade faktureringsmekanismer.

Det är dessutom möjligt att Nato eller godkända Nato-kunder vid avtalens utgång inte förfogar över de medel som krävs för att betala de godkända avgifterna. För att lösa dessa praktiska frågor är parterna överens om att upprätta ett depositionskonto i enlighet med bestämmelserna i spärravtalet för att täcka ersättningsanspråk eller andra omjusteringar och att ingå spärravtalet såsom det redovisas ovan.

Parterna är överens om följande:

...

2. Öppnande av ett depositionskonto

...

2.2 Det kan konstateras att Nato och de godkända Nato-kunderna förblir ägare till de insatta medlen, vilka ska beräknas [utifrån det anförtrodda beloppet] (punkt 3.2), räknat från den dag Nato eller de godkända Nato-kunderna betalade. Varje överföring av äganderätten till de insatta medlen får endast genomföras för att täcka tillåtna ersättningsanspråk eller andra justeringar.

...

4. Leverantörens skyldigheter

...

4.4 Leverantören ska vidarebefordra ansökningarna direkt till arbetsgruppen för ’frisläppande av medel’ och har inga anspråk på eller rätt till [det anförtrodda beloppet].

...”

- 19 Efter JFCB:s revision hos Supreme återbetalade Supreme ungefär 122 miljoner amerikanska dollar (USD) (cirka 112 miljoner euro) till Nato för år 2013 på grund av för höga mottagna belopp. Det återbetalade beloppet överfördes till ett öppet depositionskonto, i enlighet med bestämmelserna i spärravtalet, hos banken BNP Paribas i Bryssel (Belgien).
- 20 Den 1 december 2015 väckte Supreme talan mot Shape och JFCB vid Rechtbank Limburg (Domstolen i Limburg, Nederländerna) och yrkade att de begärda beloppen skulle avräknas från de medel som satts in på depositionskontot (nedan kallat förfarandet i sak). Supreme stödde sin talan på att Supreme hade levererat bränsle till Shape i enlighet med BOA för Isafs uppdrag i Afghanistan och att Shape och JFCB inte hade uppfyllt sina betalningsskyldigheter.
- 21 Shape och JFCB invände att Rechtbank Limburg (Domstolen i Limburg) saknade behörighet och åberopade immunitet mot domstolsprövning. Genom beslut av den 8 februari 2017 förklarade sig nämnda domstol vara behörig att pröva Supremes yrkanden. Den 4 maj 2017 överklagade Shape detta beslut. Såsom preciserats vid förhandlingen vid EU-domstolen upphävde Gerechtshof 's-Hertogenbosch (Appellationsdomstolen i 's-Hertogenbosch, Nederländerna) genom dom av den 10 december 2019 domen från Rechtbank Limburg (Domstolen i Limburg) och förklarade sig sakna behörighet att pröva tvisten på grund av Shapes och JFCB:s immunitet mot domstolsprövning. Det avgörandet överklagades till Hoge Raad der Nederlanden (Nederländernas högsta domstol).
- 22 Parallellt med detta förfarande i sak inleddes två andra förfaranden vid Rechtbank Limburg (Domstolen i Limburg).
- 23 På Supremes begäran beslutade Rechtbank Limburg (Domstolen i Limburg), i ett första icke-kontradiktoriskt förfarande, den 14 april 2016 att kvarstadsbelägga de medel som satts in på depositionskontot i banken BNP Paribas i Bryssel, ett belopp på 217 857 167 USD (cirka 200 855 593 EUR). Kvarstaden verkställdes den 18 april 2016.
- 24 Den 17 mars 2017 ansökte Shape i ett andra förfarande – det interimistiska förfarandet vid den hänskjutande domstolen – om att Rechtbank Limburg (Domstolen i Limburg) skulle häva den kvarstad som beviljats genom beslutet av den 14 april 2016 och förbjuda Supreme att på nytt begära kvarstad på grundval av samma faktiska omständigheter. Till stöd för sina yrkanden åberopade Shape immunitet mot verkställighet.
- 25 Genom beslut av den 12 juni 2017 biföll Rechtbank Limburg (Domstolen i Limburg) Shapes yrkanden.
- 26 Detta beslut fastställdes den 27 juni 2017 av Gerechtshof 's-Hertogenbosch (Appellationsdomstolen i 's-Hertogenbosch), som grundade sin behörighet att pröva Shapes yrkanden på artikel 35 i förordning nr 1215/2012 och på artikel 705 i civilprocesslagen, enligt vilken en nederländsk domstol som beviljat kvarstad också är behörig att häva denna.
- 27 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att Gerechtshof van 's-Hertogenbosch (Appellationsdomstolen i 's-Hertogenbosch) fann att Shapes intresse av att upprätthålla immuniteten mot verkställighet vägde tyngre än Supremes intresse av att driva in sin fordran och inte stred mot artikel 6 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950.
- 28 Den 21 augusti 2017 överklagade Supreme det beslutet till Hoge Raad der Nederlanden (Högsta domstolen i Nederländerna).
- 29 Den hänskjutande domstolen har för det första angett att den kvarstad som Supreme fått verkställd i Belgien redan har hävts, efter det att en belgisk domstol, med tillämpning av den konvention som ingåtts mellan Belgien och Nederländerna om territoriell behörighet, om konkurs samt om erkännande och verkställighet av domar, skiljedomar och officiella handlingar, undertecknad i Bryssel

den 28 mars 1925 (nedan kallad 1925 års bilaterala konvention), beviljat tillstånd att verkställa beslutet av den 12 juni 2017 från Rechtbank Limburg (Domstolen i Limburg) och beslutet av den 27 juni 2017 från Gerechtshof 's-Hertogenbosch (Appellationsdomstolen i 's-Hertogenbosch). Den hänskjutande domstolen anser emellertid att Supreme fortfarande har ett berättigat intresse av att få saken prövad, eftersom Rechtbank Limburg (Domstolen i Limburg) inte bara har tillåtits att kvarstaden hävdes, utan även förbjöd Supreme att på nytt vidta en sådan åtgärd avseende depositionskontot.

- 30 Hoge Raad der Nederlanden (Nederländernas högsta domstol) har vidare preciserat att den är skyldig att ex officio pröva huruvida en domstol i en annan medlemsstat hade exklusiv behörighet enligt artikel 24 led 5 i förordning nr 1215/2012. Innan den gör den bedömningen vill den emellertid få klarlagt om den interimistiska talan som väckts av Shape omfattas av det materiella tillämpningsområdet för förordning nr 1215/2012.
- 31 Den hänskjutande domstolen vill för det första få klarlagt om den omständigheten att Shape i hävandeförfarandet grundade sig på immunitet mot verkställighet kunde leda till slutsatsen att Shape hade utövat offentliga maktbefogenheter och att tvisten därmed inte omfattas av det materiella tillämpningsområdet för förordning nr 1215/2012. Den hänskjutande domstolen vill även få klarhet i vilken betydelse det har för att tvisten ska anses höra till ”privaträttens område”, i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012, att kvarstaden har beviljats på grund av en fordran som uppkommit till följd av ett avtalsförhållande som är föremål för förfarandet i sak.
- 32 För det fall tvisten skulle omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1215/2012, vill den hänskjutande domstolen för det andra få klarhet i huruvida hävande av en kvarstad som verkställts med tillstånd av en domstol omfattas av den exklusiva behörigheten avseende verkställighet av domar enligt artikel 24 led 5 i förordning nr 1215/2012. Denna domstols tvivel grundar sig dels på att undantag från den allmänna behörighetsregeln ska tolkas restriktivt, dels på att förfaranden med nära anknytning till verkställighetsförfarandet omfattas av artikel 24 led 5 i förordningen. Den hänskjutande domstolen vill även få klarlagt vilken betydelse det kan ha för bedömningen av denna andra fråga att Shape hade åberopat immunitet mot verkställighet. Enligt den hänskjutande domstolen kan man föreställa sig att domstolarna i den medlemsstat där ett kvarstadsbeslut har verkställts mot en internationell organisation är bäst lämpade att bedöma om kvarstaden strider mot den immunitet mot verkställighet som organisationen åberopar med stöd av ett fördrag eller internationell sedvanerätt som medlemsstaten är bunden av.
- 33 För det tredje frågar sig den hänskjutande domstolen, för det fall den immunitet mot verkställighet som Shape har åberopat skulle kunna påverka tillämpningen av förordning nr 1215/2012, i vilken mån den domstol vid vilken talan väckts är skyldig att pröva om det finns grund för att åberopa denna immunitet. Den hänskjutande domstolen vill närmare bestämt få klarhet i hur regeln att en domstol ska bedöma samtliga uppgifter som den förfogar över, inbegripet svarandens bestridanden i detta avseende, ska tillämpas i förevarande fall.
- 34 Mot denna bakgrund beslutade Hoge Raad der Nederlanden (Högsta domstolen i Nederländerna) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:
- ”1 a) Ska förordning [nr 1215/2012] tolkas så, att ett mål som det förevarande, där en internationell organisation har begärt
- i) hävande av kvarstad, som beslutats efter ansökan från motparten, av egendom i en annan medlemsstat, och
  - ii) förbud för motparten att på nytt på samma materiella grunder ansöka om kvarstad,
- samt till stöd för dessa yrkanden har anfört immunitet mot verkställighet, helt eller delvis hör till privaträttens område i den mening som avses i artikel 1.1 [i denna] förordning ...?”

- b) Har det betydelse för svaret på fråga 1 a – och i så fall vilken betydelse – att kvarstaden beviljades av en domstol i en medlemsstat för en fordran, som motparten påstår sig ha mot den internationella organisationen, rörande vilken det pågår en materiell rättsprocess (en avtalstvist) om betalning för bränsle som levererats för en fredsbevarande operation som genomförs av en internationell organisation med koppling till den i detta mål aktuella organisationen?
- 2 a) Om fråga 1 a besvaras jakande, ska då artikel 24 led 5 i förordning nr 1215/2012 tolkas så, att i ett fall då en domstol i en medlemsstat har beviljat kvarstad och kvarstaden verkställts i en annan medlemsstat, är domstolarna i verkställighetsmedlemsstaten exklusivt behöriga att pröva en begäran om hävande av kvarstaden?
- b) Har det betydelse för svaret på fråga 2 a – och i så fall vilken betydelse – att den internationella organisationen har åberopat immunitet från verkställighet som grund för yrkandet om hävande av kvarstaden?
- 3) Om det, för att svara på frågan huruvida saken hör till privaträttens område i den mening som avses i artikel 1.1 i Bryssel Ia-förordningen respektive frågan huruvida det rör sig om en fordran som omfattas av artikel 24 led 5 i Bryssel Ia-förordningen, har betydelse att den internationella organisationen har åberopat immunitet mot verkställighet som grund för sina yrkanden, i vilken utsträckning är då rätten skyldig att pröva om åberopandet av immunitet är ändamålsenligt, och gäller därvidlag regeln att rätten ska grunda sin bedömning på samtliga uppgifter som den har tillgång till, i förekommande fall inbegripet vad svaranden har anfört till bestridande av kärandens påståenden, eller gäller någon annan regel?”

Begäran om återupptagande av det muntliga förfarandet

- 35 Efter det att generaladvokaten föredragit sitt förslag till avgörande har Shape, genom skrivelse som inkommit till domstolens kansli, begärt att domstolen med stöd av artikel 83 i domstolens rättegångsregler ska återuppta den muntliga delen av förfarandet. Till stöd för sin begäran har Shape gjort gällande att generaladvokaten i punkterna 90 och 100–103 i sitt förslag till avgörande grundade sin bedömning på en felaktig tolkning av de faktiska och rättsliga omständigheterna avseende de internationella organisationernas verksamhet.
- 36 I enlighet med nyssnämnda artikel 83 i rättegångsreglerna får domstolen när som helst, efter att ha hört generaladvokaten, besluta att den muntliga delen av förfarandet ska återupptas, bland annat om domstolen anser att den inte har tillräcklig kännedom om omständigheterna i målet, eller om en part, efter det att den muntliga delen har förklarats avslutad, har lagt fram en ny omständighet som kan ha ett avgörande inflytande på målets utgång, eller om målet ska avgöras på grundval av ett argument som inte har avhandlats mellan parterna eller de berörda som avses i artikel 23 i stadgan för Europeiska unionens domstol (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 december 2013, Carratù, C-361/12, EU:C:2013:830, punkt 18, och dom av den 11 april 2019, Bosworth och Hurley, C-603/17, EU:C:2019:310, punkt 17, och där angiven rättspraxis).
- 37 Domstolen erinrar om att det i domstolens stadga och i domstolens rättegångsregler däremot inte föreskrivs någon möjlighet för parterna att inkomma med yttranden över generaladvokatens förslag till avgörande (dom av den 15 februari 2017, W och V, C-499/15, EU:C:2017:118, punkt 35 och där angiven rättspraxis).
- 38 Shapes argument till stöd för sin begäran om återupptagande av förfarandet består i en kritik mot generaladvokatens förslag till avgörande i målet. Eftersom domstolen inte är bunden av generaladvokatens förslag till avgörande, behöver den inte återuppta det muntliga förfarandet varje gång parterna i målet vid den nationella domstolen inte delar generaladvokatens bedömning (dom av den 3 april 2014, Weber, C-438/12, EU:C:2014:212, punkt 30).

- 39 Domstolen bedömer, efter att ha hört generaladvokaten, att den i förevarande fall har tillgång till alla uppgifter som den behöver för att kunna besvara den hänskjutande domstolens fråga och att samtliga argument som behövs för att avgöra det aktuella målet har avhandlats mellan de parter som avses i artikel 23 i domstolens stadga.
- 40 Domstolen finner således att det saknas anledning att återuppta den muntliga delen av förfarandet.

Prövning av tolkningsfrågorna

Upptagande till sakprövning

- 41 Shape har gjort gällande att den första och den andra frågan inte kan tas upp till sakprövning i den del de avser begäran om hävande, det vill säga frågorna 1 a i, 2 a och 2 b, eftersom de numera är hypotetiska såtillvida som den kvarstad som på Supremes begäran beviljades av Rechtbank Limburg (Limburgs domstol) genom beslut av den 14 april 2016 redan har hävts till följd av de avgöranden som meddelades i första instans av den domstolen och i andra instans av Gerechtshof van 's-Hertogenbosch (Appellationsdomstolen i 's-Hertogenbosch) den 12 respektive 27 juni 2017 och som verkställdes efter tillstånd från en belgisk domstol med tillämpning av 1925 års bilaterala konvention.
- 42 Det ska i detta hänseende erinras om att nationella domstolars frågor om tolkningen av unionsrätten enligt fast rättspraxis presumeras vara relevanta. Dessa frågor ställs mot bakgrund av den beskrivning av omständigheterna i målet och tillämplig lagstiftning som den nationella domstolen på eget ansvar har lämnat och vars riktighet det inte ankommer på EU-domstolen att pröva. EU-domstolen har möjlighet att underlåta att pröva en tolkningsfråga som ställts av en nationell domstol i enlighet med artikel 267 FEUF endast när de villkor som rör innehållet i begäran om förhandsavgörande i artikel 94 i rättegångsreglerna inte har iakttagits eller när det är uppenbart att den tolkning eller bedömning av giltigheten av en unionsbestämmelse som begärts av den nationella domstolen inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken eller då frågan är hypotetisk (dom av den 14 juni 2017, *Online Games m.fl.*, C-685/15, EU:C:2017:452, punkt 42 och där angiven rättspraxis).
- 43 Det framgår emellertid inte av omständigheterna i det nationella målet att de tolkningsfrågor som den hänskjutande domstolen har ställt avseende begäran om hävande av kvarstaden saknar samband med de verkliga omständigheterna eller saken i målet, särskilt som det uteslutande ankommer på den hänskjutande domstolen att fastställa gränserna för den prövning i sista instans som den ska göra med anledning av överklagandet av det beslut som meddelades av Gerechtshof van 's-Hertogenbosch (Appellationsdomstolen i 's-Hertogenbosch) den 27 juni 2017, vari beslutet av den 12 juni 2017 från Rechtbank Limburg (Domstolen i Limburg) fastställdes och Shapes yrkande om hävande av kvarstaden bifölls.
- 44 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 31 i sitt förslag till avgörande tycks frågan huruvida de nederländska domstolarna är internationellt behöriga enligt förordning nr 1215/2012 att pröva yrkandet om hävande varken vara hypotetisk eller uppenbart sakna samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet.
- 45 Under dessa omständigheter kan begäran om förhandsavgörande tas upp till sakprövning.

Den första frågan

- 46 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att begreppet ”privaträttens område” i den mening som avses i denna bestämmelse omfattar en interimistisk talan som väckts vid en domstol i en medlemsstat, inom ramen för vilken en internationell organisation åberopar sin immunitet mot verkställighet i syfte att

dels få en kvarstad som verkställts i en annan medlemsstat än domstolsstaten hävd, dels utverka ett förbud mot att på nytt inleda ett sådant förfarande på grundval av samma faktiska omständigheter, samtidigt som organisationen parallellt deltar i ett förfarande i sak avseende en fordran till följd av påstådd bristande betalning för bränsle till en fredsbevarande operation som utförs av denna organisation.

- 47 Domstolen erinrar inledningsvis om att eftersom förordning nr 1215/2012 har upphävt och ersatt förordning nr 44/2001, som i sin tur har ersatt konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, i dess lydelse enligt successiva konventioner om nya medlemsstaters tillträde till denna konvention (nedan kallad 1968 års Brysselkonvention), gäller domstolens tolkning av bestämmelserna i sistnämnda rättsakter även för förordning nr 1215/2012 när dessa bestämmelser kan betecknas som likvärdiga (dom av den 29 juli 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, punkt 23 och där angiven rättspraxis).
- 48 För att ge den hänskjutande domstolen ett användbart svar, ska prövningen av den första frågan delas upp i tre punkter. Domstolen kommer först att analysera vilken inverkan arten av det interimistiska förfarandet i det nationella målet har på dess anknytning till "privaträttens område", i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012, för att därefter undersöka de kriterier som fastställts i rättspraxis för när en talan ska anses avse samma område och slutligen den roll som immunitetsprivilegiet spelar vid den kvalificeringen.
- 49 Vad för det första gäller den inverkan som det interimistiska förfarandet i målet vid den nationella domstolen har på dess anknytning till "privaträttens område", i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012, konstaterar domstolen, såsom framgår av handlingarna i målet, att denna talan syftar till att få till stånd interimistiska åtgärder i syfte att skydda en faktisk situation som är underställd domstolens bedömning i ett förfarande i sak mellan samma parter. En sådan talan kan således anses avse "interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder", i den mening som avses i artikel 35 i förordning nr 1215/2012, under förutsättning att den omfattas av förordningens tillämpningsområde.
- 50 Det framgår nämligen av domstolens praxis avseende tolkningen av artikel 24 i 1968 års Brysselkonvention, vilken kan överföras på tolkningen av motsvarande bestämmelser i artikel 35 i förordning nr 1215/2012, att med "interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder" avses åtgärder som, i frågor som omfattas av tillämpningsområdet för nämnda förordning, syftar till att upprätthålla en faktisk eller rättslig situation i syfte att skydda de rättigheter som det ansöks om erkännande av i sak (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 mars 1992, Reichert och Kockler, C-261/90, EU:C:1992:149, punkt 34).
- 51 Vad därefter gäller förhållandet mellan förfarandet i sak och de interimistiska åtgärderna och säkerhetsåtgärderna, ska det påpekas att parterna och de berörda som har inkommit med yttranden till domstolen inte är överens om huruvida det interimistiska förfarandet avser privaträttens område och därför omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1215/2012. Supreme och den grekiska regeringen har hävdat att det, för att avgöra huruvida det interimistiska förfarandet i det nationella målet omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1215/2012, är nödvändigt att utgå från kännetecknen hos förfarandet i sak. Shape har däremot gjort gällande att bedömningen ska avse de särskilda kännetecknen hos de interimistiska åtgärder som är i fråga i det nationella målet. Europeiska kommissionen samt den nederländska och den belgiska regeringen har däremot föredragit analysen av de rättigheter som den interimistiska åtgärden syftar till att skydda.
- 52 Enligt domstolens praxis är interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, ägnade att skydda rättigheter av mycket varierande slag, vilket innebär att frågan huruvida de omfattas av tillämpningsområdet för 1968 års Brysselkonvention inte avgörs av åtgärdernas art utan av arten av de rättigheter de avser att skydda (dom av den 27 mars 1979, de Cavel, 143/78, EU:C:1979:83, punkt 8, och dom av den 26 mars 1992, Reichert och Kockler, C-261/90, EU:C:1992:149, punkt 32).

- 53 Domstolen har även slagit fast att när föremålet för en ansökan om interimistiska åtgärder avser en fråga som omfattas av det materiella tillämpningsområdet för 1968 års Brysselkonvention är konventionen tillämplig, och följaktligen kan artikel 24 i konventionen ligga till grund för behörigheten för domaren med ansvar att besluta om interimistiska åtgärder, även om ett förfarande avseende huvudsaken redan har inletts eller kan komma att inledas, eftersom de interimistiska åtgärderna vidtas parallellt med ett sådant förfarande och i huvudsak syftar till att säkerställa samma rättigheter som detta förfarande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 november 1998, Van Uden, C-391/95, EU:C:1998:543, punkterna 33 och 34).
- 54 Det följer av denna rättspraxis, som – såsom domstolen erinrat om i punkt 47 ovan – kan överföras på artikel 35 i förordning nr 1215/2012, att frågan huruvida interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder omfattas av förordningens materiella tillämpningsområde inte ska avgöras på grundval av vilken typ av rättigheter de avser att säkerställa skyddet för i sak.
- 55 Vad för det andra gäller kriterierna enligt rättspraxis för om en talan ska anses höra till ”privaträttsens område” i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012, erinrar domstolen om att den har prövat de faktorer som karakteriserar rättsförhållandet mellan parterna i målet eller som karakteriserar saken i målet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 november 2002, Baten, C-271/00, EU:C:2002:656, punkt 29, dom av den 18 oktober 2011, Realchemie Nederland, C-406/09, EU:C:2011:668, punkt 39, och dom av den 7 maj 2020, Rina, C-641/18, EU:C:2020:349, punkt 32 och där angiven rättspraxis) eller, alternativt, grunderna för talan och hur denna ska väckas och föras (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 april 2013, Sapir m.fl., C-645/11, EU:C:2013:228, punkt 34, dom av den 12 september 2013, Sunico m.fl., C-49/12, EU:C:2013:545, punkt 35, och dom av den 7 maj 2020, Rina, C-641/18, EU:C:2020:349, punkt 35 och där angiven rättspraxis).
- 56 Även om vissa tvister mellan en myndighet och ett privaträttsligt subjekt kan omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1215/2012 när talan avser handlingar som utförts *jure gestionis*, så förhåller det sig annorlunda när myndigheten utövar offentliga maktbefogenheter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 maj 2020, Rina, C-641/18, EU:C:2020:349, punkt 33 och där angiven rättspraxis).
- 57 Om en av parterna i tvisten har utövat offentliga maktbefogenheter, genom att parten i fråga har utövat befogenheter som går utöver vad som gäller i förhållandet mellan enskilda, innebär det att tvisten inte rör privaträttsens område i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 maj 2020, Rina, C-641/18, EU:C:2020:349, punkt 34 och där angiven rättspraxis).
- 58 För det tredje uppkommer frågan huruvida den omständigheten att en internationell organisation i en tvist åberopar immunitet mot verkställighet automatiskt innebär att tvisten faller utanför tillämpningsområdet för förordning nr 1215/2012.
- 59 Vad för det första gäller den internationella sedvanerättsliga principen om staters immunitet mot domstolsprövning, har domstolen konstaterat att den på nuvarande stadium av internationell praxis inte är absolut, men att den i allmänhet erkänns när tvisten rör utövande av suveränitet (*jure imperii*). Däremot kan immuniteten sättas åt sidan om talan avser handlingar som inte utgör myndighetsutövning (dom av den 7 maj 2020, Rina, C-641/18, EU:C:2020:349, punkt 56 och där angiven rättspraxis).
- 60 Vad gäller privaträttsliga organs immunitet mot domstolsprövning har domstolen slagit fast att denna inte utgör hinder för tillämpningen av förordning nr 1215/2012, när den domstol vid vilken talan väckts konstaterar att dessa organ inte har använt sig av offentliga maktbefogenheter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 maj 2020, Rina, C-641/18, EU:C:2020:349, punkt 58).

- 61 Denna rättspraxis avseende staters och privaträttsliga organs immunitet mot domstolsprövning kan överföras på det fall då immunitet åberopas av en internationell organisation, oberoende av huruvida det rör sig om immunitet vid domstol eller immunitet mot verkställighet. Den tolkningen påverkas inte av att internationella organisationers immunitet i princip följer av de fördrag som bildar dessa organisationer, till skillnad från staters immunitet mot domstolsprövning, som är stadfast i internationell rätt och bygger på principen att ingen har makt över sin jämlike (*par in parem non habet imperium*) (dom av den 7 maj 2020, Rina, C-641/18, EU:C:2020:349, punkt 56 och där angiven rättspraxis).
- 62 Som generaladvokaten har påpekat i punkt 72 i sitt förslag till avgörande är den immunitet som åberopas av internationell organisation med stöd av internationell rätt inte automatiskt ett hinder för tillämpningen av förordning nr 1215/2015.
- 63 För att avgöra om en tvist som rör en internationell organisation som har åberopat immunitet mot verkställighet omfattas av det materiella tillämpningsområdet för denna förordning, ska det följaktligen prövas om organisationen, mot bakgrund av de kriterier som nämns i punkt 55 ovan, utövar offentliga maktbefogenheter.
- 64 Som generaladvokaten har påpekat i punkt 67 i sitt förslag till avgörande påverkas inte den immunitet som den internationella organisationen gör gällande i tvisten på grundval av internationell rätt av att den nationella domstolen förklarar sig vara internationellt behörig enligt förordning nr 1215/2012.
- 65 I förevarande fall framgår det av handlingarna i målet att syftet med den kvarstad som begärts hävd genom det interimistiska förfarandet vid den nationella domstolen var att säkerställa den rätt till betalning som uppkommit genom ett avtalsförhållande, nämligen BOA, det vill säga avtal som ingåtts mellan Shape och Supreme. Även om dessa avtal avser leverans av bränsle till Shape för en militär insats ledd av Nato för att upprätthålla fred och säkerhet i Afghanistan bygger dessa avtal mellan parterna i målet vid den nationella domstolen på ett privaträttsligt rättsförhållande inom ramen för vilket de åtagit sig rättigheter och skyldigheter som de frivilligt samtyckt till.
- 66 Shapes senare användning av bränsle som tillhandahållits i samband med fullgörandet av BOA kan inte, såsom kommissionen har gjort gällande i sitt skriftliga yttrande och såsom även generaladvokaten har påpekat i punkt 103 i sitt förslag till avgörande, påverka karaktären av detta rättsförhållande. Att viss verksamhet har ett offentligt syfte är inte i sig tillräcklig för att kvalificera denna verksamhet som bedriven *jure imperii*, när den inte innebär utövande av befogenheter som går utöver vad som gäller i förhållandet mellan enskilda (dom av den 7 maj 2020, Rina, C-641/18, EU:C:2020:349, punkt 41 och där angiven rättspraxis).
- 67 Vad gäller grunderna för och formerna för att väcka talan ska det även påpekas att det vid den hänskjutande domstolen har yrkats att kvarstaden ska hävas genom ett interimistiskt förfarande som grundas på de allmänna bestämmelserna, nämligen artikel 705.1 i civilprocesslagen.
- 68 Av det ovan anförda följer, med förbehåll för de kontroller som det ankommer på den hänskjutande domstolen att göra, att varken rättsförhållandet mellan parterna i en sådan talan som den i det nationella målet eller grunden och formerna för en sådan talan kan anses visa på utövande av offentliga maktbefogenheter i den mening som avses i unionsrätten, vilket innebär att en talan av detta slag omfattas av begreppet "privaträttens område" i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012 och därmed omfattas av förordningens tillämpningsområde.
- 69 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att begreppet "privaträttens område" i den mening som avses i denna bestämmelse omfattar en interimistisk talan som väckts vid en domstol i en medlemsstat, inom ramen för vilken en internationell organisation åberopar sin immunitet mot verkställighet i syfte att dels få en kvarstad

som verkställts i en annan medlemsstat än domstolsstaten hävd, dels utverka ett förbud mot att på nytt inleda ett sådant förfarande på grundval av samma faktiska omständigheter, samtidigt som organisationen parallellt deltar i ett förfarande i sak avseende en fordran till följd av påstådd bristande betalning för bränsle till en fredsbevarande operation som utförs av denna organisation. Detta gäller förutsatt att talan inte innebär utövande av offentliga maktbefogenheter i den mening som avses i unionsrätten, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva.

Den andra frågan

- 70 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida artikel 24 led 5 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en interimistisk talan som väckts vid en domstol i en medlemsstat, inom ramen för vilken en internationell organisation åberopar sin immunitet mot verkställighet i syfte att dels få en kvarstad som verkställts i en annan medlemsstat än domstolsstaten hävd, dels utverka ett förbud mot att på nytt inleda ett sådant förfarande på grundval av samma faktiska omständigheter, omfattas av den exklusiva behörighet som tillkommer domstolarna i den medlemsstat där kvarstaden verkställts.
- 71 Det framgår av ordalydelsen i artikel 24 led 5 i förordning nr 1215/2012 att domstolarna i den medlemsstat där en dom verkställs, i fråga om verkställighet av domar, ska ha exklusiv behörighet, oberoende av var parterna har hemvist.
- 72 Enligt domstolens praxis omfattar tillämpningsområdet för artikel 24 led 5 i förordning nr 1215/2012 förfaranden som syftar till att ta ställning till invändningar avseende begagnande av tvångsmedel, utmätning eller handräckning avseende lös eller fast egendom för att säkerställa ett effektivt genomförande av domar och officiella handlingar (dom av den 10 juli 2019, Reitbauer m.fl., C-722/17, EU:C:2019:577, punkt 52).
- 73 I förevarande fall har Shape, såsom framgår av begäran om förhandsavgörande, inte bestritt de åtgärder som vidtagits av Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Franskspråkiga förstainstansdomstolen i Bryssel, Belgien) med tillämpning av 1925 års bilaterala konvention för att verkställa de beslut som meddelades av Rechtbank Limburg (Domstolen i Limburg) den 12 juni 2017 respektive av Gerechtshof 's-Hertogenbosch (Appellationsdomstolen i 's-Hertogenbosch) den 27 juni 2017. Shape har i stället begärt att den hänskjutande domstolen ska häva det tidigare kvarstadsbeslutet från Rechtbank Limburg (Domstolen i Limburg) samt förbjuda ett nytt kvarstadsbeslut grundat på samma faktiska omständigheter. Domstolen konstaterar att ett sådant förfarande som det i det nationella målet, som inte i sig avser verkställighet av domar i den mening som avses i artikel 24 led 5 i förordning nr 1215/2012, inte omfattas av tillämpningsområdet för denna bestämmelse och således inte omfattas av den exklusiva behörigheten för domstolarna i den medlemsstat där kvarstaden har verkställts.
- 74 Den omständigheten att en internationell organisation, såsom Shape, till stöd för sitt interimistiska yrkande åberopar immunitet mot verkställighet hindrar inte att rätten prövar sin internationella behörighet enligt förordning nr 1215/2012. Frågan huruvida den immunitet som en internationell organisation har åberopat utgör hinder för att den domstol vid vilken talan väckts är behörig att pröva en sådan talan eller att vidta verkställighetsåtgärder mot en sådan organisation uppkommer nämligen i ett senare skede, efter fastställandet av denna domstols internationella behörighet.
- 75 Mot denna bakgrund ska den andra frågan besvaras på följande sätt. Artikel 24 led 5 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en interimistisk talan som väckts vid en domstol i en medlemsstat, inom ramen för vilken en internationell organisation åberopar sin immunitet mot verkställighet i syfte att dels få en kvarstad som verkställts i en annan medlemsstat än domstolsstaten hävd, dels utverka ett

förbud mot att på nytt inleda ett sådant förfarande på grundval av samma faktiska omständigheter, inte omfattas av den exklusiva behörighet som tillkommer domstolarna i den medlemsstat där kvarstaden verkställts.

Den tredje frågan

- 76 Den tredje frågan avser i huvudsak omfattningen av den prövning som den nationella domstolen ska göra av huruvida en internationell organisations åberopande av immunitet mot verkställighet är välgrundat, för det fall det framgår av svaret på den första och den andra frågan att den sålunda åberopade immuniteten mot verkställighet är avgörande för om ett interimistiskt förfarande som det i det nationella målet omfattas av begreppet "privaträttens område" i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012, eller för en eventuell tillämpning av regeln om exklusiv behörighet i artikel 24 led 5 i förordningen.
- 77 Eftersom dessa frågor har besvarats så, att åberopandet av immunitet mot verkställighet inte automatiskt utesluter en sådan talan från tillämpningsområdet för förordning nr 1215/2012 och inte påverkar kriterierna för att fastställa huruvida en domstol i en medlemsstat har internationell behörighet att pröva denna talan, saknas det anledning att pröva den tredje frågan.

Rättegångskostnader

- 78 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

- 1) Artikel 1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ska tolkas så, att begreppet "privaträttens område" i den mening som avses i denna bestämmelse omfattar en interimistisk talan som väckts vid en domstol i en medlemsstat, inom ramen för vilken en internationell organisation åberopar sin immunitet mot verkställighet i syfte att dels få en kvarstad som verkställts i en annan medlemsstat än domstolsstaten hävd, dels utverka ett förbud mot att på nytt inleda ett sådant förfarande på grundval av samma faktiska omständigheter, samtidigt som organisationen parallellt deltar i ett förfarande i sak avseende en fordran till följd av påstådd bristande betalning för bränsle till en fredsbevarande operation som utförs av denna organisation. Detta gäller förutsatt att talan inte innebär utövande av offentliga maktbefogenheter i den mening som avses i unionsrätten, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva.**
- 2) Artikel 24 led 5 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en interimistisk talan som väckts vid en domstol i en medlemsstat, inom ramen för vilken en internationell organisation åberopar sin immunitet mot verkställighet i syfte att dels få en kvarstad som verkställts i en annan medlemsstat än domstolsstaten hävd, dels utverka ett förbud mot att på nytt inleda ett sådant förfarande på grundval av samma faktiska omständigheter, inte omfattas av den exklusiva behörighet som tillkommer domstolarna i den medlemsstat där kvarstaden verkställts.**

Underskrifter